

Finansiell samordning – exempel på hur samverkan får fler i arbete

Finsam-lagen har gett Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, landstingen och kommunerna unika möjligheter att samverka kring personer som behöver mer rehabilitering än en enskild myndighet kan erbjuda för att komma i arbete/egen försörjning.

Samverkan har blivit möjlig genom samordningsförbunden, som sedan lagen trädde i kraft 1 januari 2004 i snabb takt bildats runtom i landet. Förbunden är förutsättningen för att myndigheterna ska kunna ha en finansiell samverkan – Finsam.

Att myndigheterna samarbetar, genom att olika yrkeskompetenser kan erbjuda ett gemensamt stöd, har visat sig ge påfallande goda resultat. Det gynnar individen, som slipper bollas runt mellan myndigheternas olika "stuprör", samtidigt som beräkningar visar att det är samhällsekonomiskt lönsamt. För varje person som går vidare till arbete/egen försörjning sparar samhället stora belopp, framför allt sett ur ett långsiktigt perspektiv.

Målgruppen utgörs av personer i arbetsförålder, dvs. 16-64 år, som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser från flera av de samverkande myndigheterna. Många gånger har enskilda myndigheter "gett upp" när det gäller att få dessa personer i arbete igen.

Till målgrupperna hör följande:

- Personer som varit sjukskrivna eller arbetslösa länge och som kan ha ett omfattande rehabiliteringsbehov.
- Personer med funktionsnedsättning som behöver individuella, myndighetsövergripande insatser.
- Unga som står långt från arbetsmarknaden till följd av komplexa problem (psykosociala, socioekonomiska, hälsomässiga m.fl., samt att de ofta har studiesvårigheter, brister i stöd från föräldrarna och ett begränsat nätverk).
- Unga med funktionsnedsättning som går i särskola skolor. Dessa ungdomar får idag automatiskt aktivitetsersättning, vilket lätt leder till passivitet och ökad ohälsa. Samverkan mellan olika aktörer inom utbildning och arbetsmarknad behövs om de ska komma vidare.

Lokala behov och förutsättningar avgör vilka målgrupper som de enskilda samordningsförbunden prioriterar.

NNS har här samlat några exempel på samverkansinsatser som präglas av ett myndighetsgemensamt "helhetstänk" kring varje person och som gett dokumenterat goda resultat. Mer information om varje insats kan fås via kontaktpersonerna samt via webben. Förbunden kan också ordna studiebesök för intresserade politiker och tjänstemän!

Målgrupp: Personer med funktionsnedsättning

Här avses personer med psykisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, utvecklingsstörning och förvärvade hjärnskador. Målgruppernas styrkor och behov skiljer sig åt, men gemensamt för dem är att deras deltagande på arbetsmarknaden minskat under senare årtionden. Bland dessa finns ungdomar som går i särskola eller får förlängd skolgång för att klara gymnasiet. I stället för studiebidrag får de idag automatiskt aktivitetsersättning. För att dessa ska kunna komma vidare till arbete behövs samverkan mellan olika aktörer inom utbildning och arbetsmarknad. En sådan saknas för det mesta inom ramen för enskilda myndigheters ordinarie verksamhet. Samordningsförbunden har däremot haft möjlighet att samverka för att förbättra dessa ungdomars framtidsutsikter. Under åren har samordningsförbunden genomfört en rad projekt som gett goda resultat. Några exempel:

► På Spåret (Gotland)

Samverkanspartners

Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Gotlands läns landsting, Gotlands kommun m.fl. Samordningsförbundet Finsam Gotland finansierar och stöder projektet.

Kort om På Spåret

Projektet, som startade 2009, vänder sig till unga vuxna mellan 19 och 29 år med Aspergers syndrom, intellektuell funktionsnedsättning eller autism. För att klara förändringar, vilket det t.ex. innebär att börja praktisera/arbota, behöver de ett nära och långvarigt stöd. I På Spåret får ungdomarna personlig coachning för att få ett större självförtroende och öka sin förmåga att klara förändringar och nya situationer. Myndigheterna bygger tillsammans ett nätverk kring ungdomarna som bidrar till trygghet och stabilitet. Målet är sedan någon form av sysselsättning. Coachen finns med på arbetsplatsen och ger stöd så att den unga kommer igång på ett bra sätt med sina arbetsuppgifter och blir en del av den sociala gemenskapen på arbetsplatsen.

På Spåret: Jesper Klingwall (t. h.) arbetstränar som vaktmästare. Gunnar Bendelin handleder. Mellan de två är det alltid "raka rör".

Resultat

45 personer deltog 2010. Av dessa fick 2 "vanliga" jobb och 2 började studera. 24 kunde börja arbetsträna och ytterligare 7 gick vidare till arbetsprövning. Av de återstående 8 gick 2 vidare till andra projekt. 5 personer sökte och beviljades daglig verksamhet. 3 personer hade kunnat arbetsträna, men avstod av personliga skäl – bl.a. brist på vardagsstöd.

Kontakt

Eva Jupiter, eva.jupiter@forsakringskassan.se
www.finsamgotland.se

► KomAn (Värmdö, Haninge, Tyresö och Nynäshamn)

Samverkanspartners

Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Stockholms läns landsting och kommunerna med delfinansiering av Europeiska socialfonden, ESF. Värmdö kommun ansvarar för projektet. Såväl det nybildade samordningsförbundet i Värmdö som dåvarande samordningsförbundet Haninge (nu Östra Södertörn) var engagerade i förprojekteringen.

Kort om KomAn

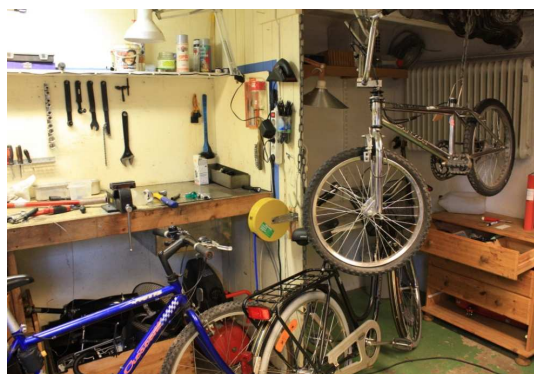
KomAn är ett treårigt samverkansprojekt (2009-2012; man ansöker nu om förlängning) och ett av de största som fonden delfinansierar. Det riktar sig till personer i olika åldrar, men främst 18-36 år, med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, utvecklingsstörning och förvärvade hjärnskador. Målet är att de samverkansmodeller som utvecklas i projektet implementeras i myndigheternas ordinarie verksamhet. Med tanke på att många deltagare har en lång startsträcka, dvs. de står mycket långt från arbetsmarknaden, deltar de i genomsnitt 1,5 år. Samma person kan delta i flera av de fyra insatserna.

Mobiliseringskurser: En startpunkt för många som helt förlorat tron på sig själva. I kurserna används mobiliseringsmetoden, som bygger på att deltagaren tillsammans med gruppen/handledaren söker efter, prövar och finner lösningar utifrån sin egen förmåga, för att så småningom kunna börja arbeta, studera eller praktisera.

Supported employment: Metoden innebär att såväl deltagaren som arbetsgivaren får ett särskilt stöd inför en anställning, och även efter. Inledningsvis görs en kartläggning i syfte att hitta ett arbete som svarar mot deltagarens förutsättningar, behov och intressen.

Anpassad vuxenutbildning: Utbildningen sker på Komvux eller Särvox. Den planeras utifrån det behov av stöd som deltagaren har för att lyckas med studierna – som i sin tur avser att öka möjligheterna att få ett arbete. Utbildningen kan bestå av teoretiska studier, yrkesutbildning eller arbetsplatsförlagd yrkesutbildning.

Socialt företagande: Deltagarna får möjlighet att tillsammans med andra som deltar starta och driva ett socialt arbetskooperativ, där arbetet sker i egen takt och efter egen förmåga. Socialt företagande leder ibland till att deltagarna kan gå vidare ut på arbetsmarknaden med stöd av Supported employment-metoden.

KomAn. Sociala företag är en av de verksamheter man satsar på inom KomAn. Här en cykelverkstad.

Resultat

T.o.m. april 2011 hade 15 procent av de 630 deltagarna börjat arbeta (med eller utan subvention) eller studera (med studiemedel), vilket sammanfaller med projektets mål.

Kontakt

Carin Flemström, carin.flemstrom@varmdo.se
www.komanprojektet.se

Akse. Man kanske inte kan nå stjärnorna, men med stöd är det alltid möjligt att försöka nå trädtoppen!

► AkSe* (Botkyrka)

Samverkanspartners

Socialpsykiatriska enheten i Botkyrka kommun samt Botkyrka psykosöppenvård (landstinget) tillsammans med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Samordningsförbundet i Botkyrka finansierar och stödjer projektet.

Kort om AkSe

Målgruppen är personer med psykisk funktionsnedsättning, som behöver individuellt anpassat stöd för att kunna börja praktisera och senare förhoppningsvis också få arbete på den öppna arbetsmarknaden. Insatsen syftar till att ge stöd i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen, med målet att deltagarna ska kunna få sysselsättning i form av arbete, praktik eller studier. Det finns ingen annan liknande förberedande insats för denna målgrupp i Botkyrka. Arbetsmetoderna har vidareutvecklats under flera år och visat sig ge goda resultat. Deltagarna är i de flesta fall under 40 år.

Resultat

Under perioden 2009-2010 deltog 46 personer i insatsen. Av dessa gick 19 vidare till arbete eller studier. 37 av deltagarna bedömde att de uppnått ett ökat välmående.

*Arbets terapeutisk kartläggning och individuellt stöd mot arbete eller studier enligt Supported employment-metoden.

Kontakt

Elin Asplund, elin.asplund@botkyrka.se
www.samordningsforbundetbotkyrka.se

Målgrupp: Ungdomar som står långt från arbetsmarknaden

Enligt en skrift från Temagruppen för unga i arbetslivet (2011:1) är den grupp unga som brukar betraktas som "utanför" nu större än någonsin (2008: 100 000 personer). Oroande är också att ca 30 procent av ungdomarna såvitt känt inte deltar i någon aktivitet som erbjuds i samhället. Dessutom har kommunernas uppföljningsansvar för unga mellan 16 och 20 år stora brister, samtidigt som Arbetsförmedlingen har få insatser för målgruppen. För att motverka utvecklingen är det nödvändigt att myndigheterna arbetar mer över sektorsgränserna och bildar nätverk. Samordningsförbunden har många goda exempel på hur myndigheter kan samarbeta kring ungdomar och bilda sådana nätverk.

Ungdomsteamet. Projektet, som fått stor uppmärksamhet bl.a. i media, riktade sig från början till alla ungdomar i Haninge som behövde stöd. Bilden är tagen under denna första fas.

► Ungdomsteamet i Haninge

Samverkanspartners

Haninge kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting samt näringslivet. Från kommunens sida deltar gymnasieskolan, vuxenutbildningen, socialtjänsten och arbetsmarknadsenheten. Samordningsförbundet Östra Södertörn delfinansierar och stödjer projektet, som i övrigt delfinansieras av Europeiska socialfonden, ESF.

Kort om Ungdomsteamet i Haninge

Ungdomsteamet ingår numera i Grenverket Södertörn, ett treårigt projekt (2009-2012) som under denna tid kommer att ge stöd åt cirka 1 340 unga mellan 16 och 24 år. De erbjuds bl.a. studievägledning, coachning, matchning till arbete, individuella stödsamtal, praktikplatser och utbildningar. Myndigheterna har hela

tiden ett nära samarbete kring varje deltagare och de handlingsplaner som var och en gör upp innehåller för det mesta insatser från flera olika myndigheter. Genom Ungdomsteamet får ungdomarna en enda "dörr" in till det stöd som kan behövas för att börja arbeta eller studera. Ungdomsteamet har funnits sedan 2007, och riktade sig under de första åren till alla unga som behövde stöd för att komma vidare till arbete eller studier. Idag ligger fokus på ungdomar med större svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden. Samordningsförbundet Östra Södertörn finansierar (helt) ungdomsteam i Tyresö och Nynäshamn, som vänder sig till en bredare ung målgrupp.

Resultat

Av de 767 unga som deltog 2010 har hittills 305 fått jobb och 112 studerar.

Kontakt

Ritva Widgren, ritva.widgren@haninge.se
www.samordningsforbundetostrasodertorn.se

► Empowerment (Fagersta)

Samverkanspartners

Fagersta kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt landstingets vuxenpsykiatri. Norra Västmanlands samordningsförbund finansierade och stödde projektet.

Kort om Empowerment

Projektet pågick 1 oktober 2006-31 december 2010. Målgruppen var huvudsakligen unga vuxna, med psykosocial problematik, som sedan länge var beroende av offentlig försörjning. Deltagarna förbereddes för ett inträde på arbetsmarknaden genom individuellt inriktade, långsiktiga insatser med dagliga aktiviteter. Ett helhetsperspektiv på deltagarnas problematik eftersträvades.

Resultat

Av de 43 deltagarna gick 19 vidare till egen försörjning. Det goda resultatet av detta och ytterligare ett projekt ligger bakom bildandet av det permanenta Samordningsteamet FNS (Fagersta, Norberg, Skinnskatteberg), som ska arbeta med olika målgrupper som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser för att komma vidare till egen försörjning. Unga med aktivitetsersättning är dock en prioriterad målgrupp. Teamen representerar flera

myndigheter, professioner och kompetensområden och erbjuder deltagarna tät kontakt.

Kontakt

Jonas Wells, jonas.wells@fagersta.se
www.samordningnv.se

► Lyra (Huddinge)

Samverkanspartners

Huddinge kommuns socialtjänst, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Stockholms läns landsting (öppenpsykiatri). Huddinge samordningsförbund, HUSAM, delfinansierar och stödjer projektet, som i övrigt delfinansieras av Europeiska socialfonden, ESF.

Kort om Lyra

Lyra ingår i det treåriga (2009-2012) projektet Grenverket Södertörn. Det riktar sig till arbetsökande ungdomar mellan 18 och 29 år med tyngre problematik, som behöver stöd på vägen till arbete eller studier. Lyras arbetsätt bygger på fem hörnstenar som myndigheterna samverkar kring: studie- och yrkesvägledning, professionell coaching, omvärldskunskap, arbetsmarknad och praktik samt vägledande samtal/social träning. Varje deltagare i Lyra har en individuell förändringsplan som ska leda till ett mer aktivt liv samt självförsörjning. Deltagandet sker under högst ett år

FinSamprojekt Lyra

Lyra vänder sig till dig som är ung, arbetslös och behöver stöd för att komma vidare på din väg mot praktik, arbete eller studier.

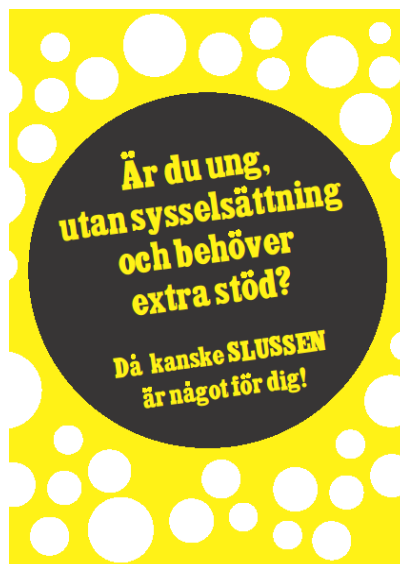
 Lyra. Omslaget till en broschyr som presenterar projektet.

Resultat

Av de 16 personer som deltog 2010 gick 14 vidare till arbete eller studier.

Kontakt

Janna Hörnqvist, janna.hornqvist@huddinge.se
www.husam.se

Slussen. Målgruppen nås bl.a. genom denna folder, som sprids där ungdomar rör sig.

► Slussen (Huddinge)

Samverkanspartners

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, landstinget och kommunen. Huddinge samordningsförbund, HUSAM, delfinansierar och stöder projektet, som i övrigt delfinansieras av Europeiska socialfonden, ESF.

Kort om Slussen

Slussen ingår i Grenverket Södertörn, ett treårigt projekt (2009-2012). Det riktar sig till ungdomar i åldern 16-24 år som står långt från arbetsmarknaden och behöver extra stöd och hjälp för att öka sin motivation och komma vidare. Ofta uteblir dessa ungdomar från möten med myndigheterna, och många behöver en ökad tilltro till sin egen förmåga samt fungerande relationer. I Slussen ingår bl.a. studie- och yrkesvägledning, en orienteringskurs, mentorskapsprogram, gruppaktiviteter och studiebesök. Ungdomarna deltar i genomsnitt sex månader – i vissa fall upp till ett år – och får under denna tid också hjälp med att hitta lämpliga praktikplatser eller arbeten.

Resultat

24 av de 46 deltagare som avslutade projektet under 2010 började arbeta eller studera.

Kontakt

Janna Hörnqvist, janna.hornqvist@huddinge.se
www.husam.se

Paraplyprojektet. En glad samverkansgrupp, 2010.

► Paraplyprojektet (Botkyrka)

Samverkanspartners

Botkyrka kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Stockholms läns landsting och Frivården. Samordningsförbundet i Botkyrka delfinansierar och ansvarar för projektet, som i övrigt delfinansieras av Europeiska socialfonden, ESF.

Kort om Paraplyprojektet

Paraplyprojektet ingår i det treåriga projektet Grenverket Södertörn (2009-2012). Det vänder sig till unga Botkyrkabor (16-24 år, i vissa fall unga vuxna upp till 29 år) som har betydande svårigheter med att fullfölja studier, få fäste på arbetsmarknaden, bli självförsörjande och få förutsättningar för att leva ett självständigt liv. Projektet fångar upp unga som befinner sig i utanförskap och erbjuder coachning samt insatser av olika slag (utbildning, traineeplatser m.m.) Coachernas roll är bl.a. att ge individuellt stöd, motivera och hjälpa deltagarna att fullfölja sin planering för att komma i sysselsättning och förbättra sin hälsa.

Resultat

45 procent av de unga som avslutade sitt deltagande under 2010 började arbeta eller studera.

Kontakt

Elin Asplund, elin.asplund@botkyrka.se
www.samordningsforbundetbotkyrka.se

Läs mer på www.nnsfinsam.se

Där finns också länkar till samtliga landets samordningsförbund och deras hemsidor, med information om många fler projekt.

Målgrupp: Långtidssjukskrivna och långtidsarbetslösa

Insatser för denna målgrupp brukar leda till att några få procent "kommer igen". När det gäller de långtidssjukskrivna handlar det ofta om mycket utsatta människor, som upplevt traumatiska händelser i livet och även kan ha en svår social situation. De kan ha genomgått olika rehabiliteringsförsök, men resultatet har uteblivit. När myndigheterna samverkar kring dessa personer, vilket de kan göra genom samordningsförbunden, skapas helt andra förutsättningar för återgång till arbete.

► NySatsa (Haninge)

Samverkanspartners

Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Stockholms läns landstings vårdcentraler och Haninge kommun. Samordningsförbundet Östra Södertörn finansierade och stödde projektet.

Kort om NySatsa

Projektet pågick 2008-2010 och riktade sig till kvinnor som varit sjukskrivna länge till följd av svåra psykiska problem. De fick individuell coachning, i kombination med annat stöd, av myndigheterna gemensamt. Lösningar diskuterades fram som avsåg att leda ut i arbetslivet.

Resultat

När deltagarna lämnade projektet hade 26 procent ett avlönat arbete eller studerade. Ytterligare 26 procent var inskrivna hos Arbetsförmedlingen och hade börjat arbetsträna. Resultatet är uppseendeväckande gott när det gäller denna generellt sett "svåra" målgrupp. Erfarenheter från NySatsa vidareutvecklas inom Vitalis, ett projekt som Samordningsförbundet i Uppsala län startat 2010.

Kontakt

Ritva Widgren, ritva.widgren@haninge.se
www.samordningsforbundetostrasodertorn.se